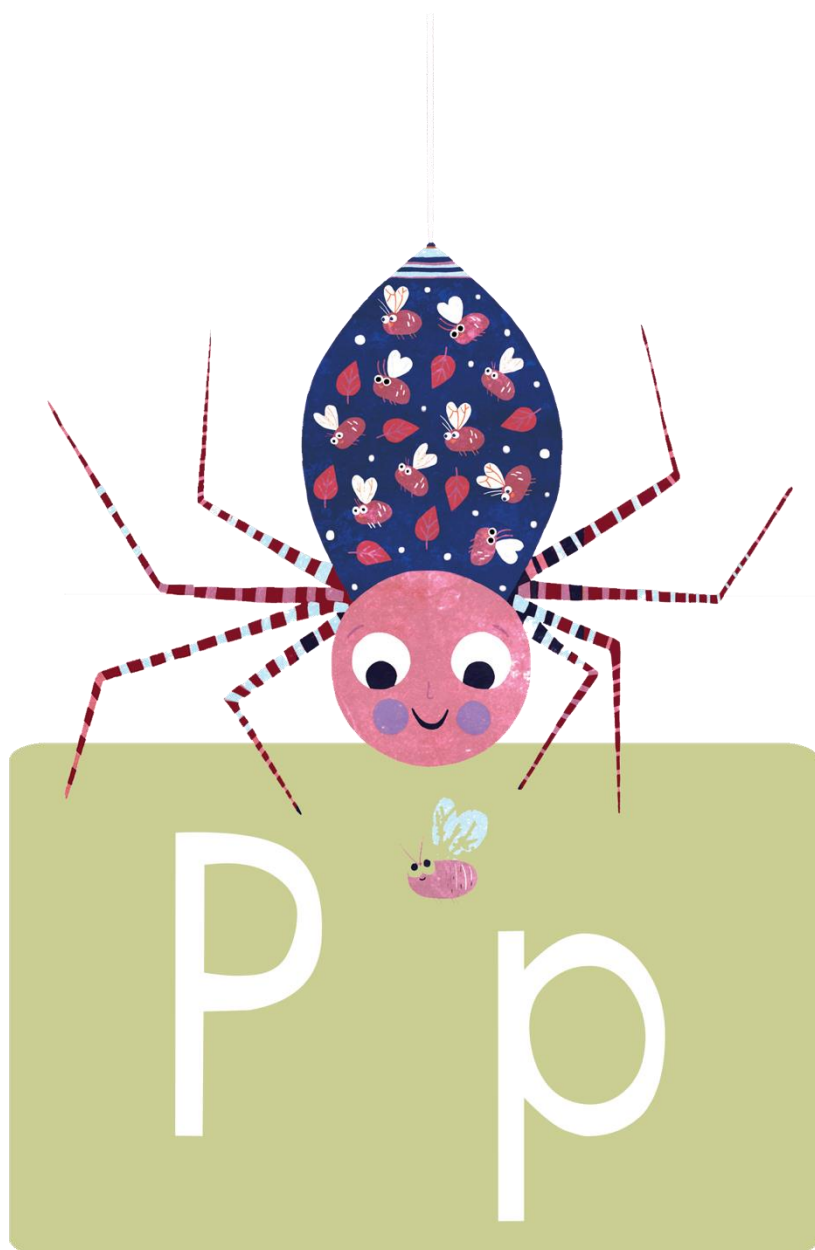


P-kuckó



Mondogassuk előbb lassan, jól artikulálva, majd egyre gyorsulva:

- papapa-pápápá-pepepe-pépépé-pipipi...
- papá-pepé-pöpő-püpű-papá-pepé-pöpő-püpű...
- papipó-pepüpő-papipó-pepüpő...
- appa-eppe-ippi-üppü-appa-eppe-ippi-üppü...

Ejtsük tisztán a következő szósorokat, majd mondjunk egy-egy szósort gyorsabban, nyelvgyötrőként ismételve:

- papa, pipa, kapa, kupa
- ipi-apacs, apa-papucs
- tippan, toppan, roppan
- piros, poros, papiros

Ejtsük tisztán a következő szópárokat, majd mondjuk az egész szósort gyorsabban, nyelvgyötrőként:

- pihe-puha
- tipeg-topog
- pitteg-pattog
- kippen-koppan

Torzsalkodó

Páronként mondják egymásnak felelgetőként a *Pisze, pisze* kezdetű mondókát a gyerekek (az alábbi szereposztással)! A vers ütemhangsúlyos, a sorok egy-egy ütemet alkotnak, és tekinthetjük őket egy-egy mondatnak is:

- Együtt: Pisze, pisze.
1. mondó: Én is pisze.
2. mondó: Te is pisze.
1. mondó: Gyere, pisze!
2. mondó: Vesszünk össze!

Miután a párok jól összeszólalkoztak, próbáljuk ki a dolgot együtt az egész osztállyal: az 1. és 2. mondók egy-egy szólamot alkotnak, és a fenti szereposztással mondjuk kórusban a felelgetőt.

Folytassuk a torzsalkodást a páva és a pulyka között! Alkossunk egy pávakórust és egy pulykakórust (lehet az előző szerepfelosztás szerint)! A kórusok a pedagógussal felelgetve tanulják meg a mondókájukat! Majd egymásnak mondja a két kórus, mintha nagy hangon perelnének egymással az udvaron:

Pávakórus:

<u>Szebb</u> a <u>páva</u> , <u>mint</u> a <u>pulyka</u> ,	□□ □□	ti-ti-ti-ti ti-ti-ti-ti
<u>mert</u> a <u>páva</u> <u>aranyos</u> ,	□□ □	ti-ti-ti-ti ti-ti-tá
a <u>pulyka</u> meg <u>toprongyos</u> .	□□ □	ti-ti-ti-ti ti-ti-tá

Pulykakórus:

<u>Pulyka</u> mondja: <u>rút-rút-rút</u> ,	□□ □	ti-ti-ti-ti ti-ti-tá
<u>pöffeszkedő</u> <u>mindig</u> <u>rút</u> .	□□ □	ti-ti-ti-ti ti-ti-tá

Piff, paff, puff

Eszközigény: Labdák

Fekete Vince *Fannika verse* című mondókáját könnyű megtanulni, hiszen ismétlődésre épül.

Mondogassuk együtt, minden piffre, puffra és paffra koppantva egyet az asztalon:

<u>Erős</u> vagyok,	□□	ti-ti-ti-ti
<u>nagy</u> is leszek,	□□	ti-ti-ti-ti
<u>piff</u> .		tá
<u>Erős</u> vagyok,	□□	ti-ti-ti-ti
<u>nagy</u> is leszek,	□□	ti-ti-ti-ti
<u>puff</u> .		tá

Erős vagyok, □□ ti-ti-ti-ti
nagy is leszek, □□ ti-ti-ti-ti
piff, paff, puff. ||| tá-tá-tá

Majd álljanak fel a gyerekek, és úgy ismételjük meg a mondókát, hogy koppantás helyett

- üssenek a mellkasukra ököllel jobb, majd bal kéz felől, végül felváltva jobbról-balról
- kissé lehajolva, tenyérrel üssenek a térdükre ugyanilyen sorrendben
- párban forduljanak egymás felé, és pacsizzanak össze hasonló sorrendben!

A páros játékot megismételhetjük labdadobással is: egymástól néhány lépés távolságra állnak a párok, egy-egy labdával. Mondókázás közben minden piffre, puffra és paffra odadobják társuknak a labdát. Az ügyes pároknak tempósan és egyszerre jár a szája és a keze. Könnyű téveszteni, de mulatságos a játék, és megéri a gyakorlást.

BÚJÓCSKA

Képböngésző

Nézzük meg a nyitó oldalpár (98–99. o.) képét: Milyen szín uralkodik rajta? (piros)

Milyen színek egészítik ki a képet? (kék, bordó, lila, rózsaszín)

Milyen formák bújtak el a pirosban? (pók, pókháló, légy, autó)

Milyen formák bújtak el a pókokban? (autó, virág, levél, légy)

Melyik forma bújt el legjobban? (a piros autó) – Róla fogunk olvasni egy verset.

Piros autó

Olvassuk fel a gyerekeknek Nemes Nagy Ágnes *Piros autó* című versét! Majd beszélgessünk:

Mihez hasonlít az autó? (pipacshoz)

Mivel bújócskázik? (a rendszámával)

Hogyan bújócskázhat vele? – Valószínűleg gyorsan vagy kanyarogva halad, így nehéz leolvasni.

Olvassák el a gyerekek is a verset, és figyeljék meg:

Hányszor tűnik fel benne a „piros autó”? (3)

A sorok között mely szavak hangzása hasonlít (csendül össze)? Ha csak az összecsendülő szavakat figyeljük, mi a rímelés szabálya? (ölelkező rím: egyik rímpár körülveszi a másikat)

nagyon szalad.	a
mint a pipacs.	b
ipi-apacs!	b
rendszámodat.	a

Mondogassuk a verset kiszámoló mondókaként: negyed értékenként ütve/mutatva az ujjunkkal! (Az „autó” szóban az „au” kettőshangzó, kiejtése alapján egy szótagnak tekintjük.)

<u>P</u> iros autó <u>n</u> agyon szalad.	□□ □□	ti-ti-ti-ti ti-ti-ti-ti
<u>P</u> iros autó, <u>m</u> int a pipacs.	□□ □□	ti-ti-ti-ti ti-ti-ti-ti
<u>P</u> iros autó <u>i</u> pi-apacs!	□□ □□	ti-ti-ti-ti ti-ti-ti-ti
<u>M</u> egláttam a <u>r</u> endszámodat.	□□ □□	ti-ti-ti-ti ti-ti-ti-ti

Ipiapacs

Játsszunk bújócskát a hagyományos bújócskajáték szabályai szerint: a fenti mondókaverssel kiszámolják a gyerekek a hunyót, és kiválasztanak egy apacsfalat (házfal, kerítés, fatörzs stb.). A hunyó az apacsfal felé fordulva hangosan 50-ig számol egyesével (első osztályban lehet kétszer ismételve 20-ig), miközben a többiek elbújnak. A hunyó ezután a bújók keresésére indul. Ha valakit észrevesz és felismer, hangosan kiáltja a nevét, odafut az apacsfalhoz, és leapacsolja az illetőt. Ha sikerül, a felismert bújó kiáll a játékból. A bújó is leapacsolhatja a hunyót, ha hamarabb odaér az apacsfalhoz. Ezt akkor is megteheti, ha a hunyó nem kiáltja a nevét. Játék végén az dönt, hány bújót apacsolt le a hunyó. Ha többet, mint ahányan őt apacsolták le, akkor a következő játékban az első leapacsolt bújó lesz az új hunyó. Ha többen vagy ugyanannyian apacsolták le a hunyót, mint ő, akkor a következő játékban a régi hunyó marad a hunyó.

Mit fog a pók p-vel?

Eszközigény: Fonalgombolyag

Álljanak körbe a gyerekek, és egy gombolyag fonalat dobjanak egymásnak: a kezdő játékos egyik kezével megfogja a fonal végét, mond egy p-vel kezdődő szót, majd másik kezével odadobja valakinek a gombolyagot (közvetlen szomszédnak nem lehet). Akinek dobta, elkapja a gombolyagot, egyik kezével megfogja a fonalat, mond egy p betűs új szót, és a másik kezével továbbdobja a gombolyagot. Így lassan egy háló alakul ki, ami pókhálóra emlékeztet. Játék végén a fonalat feltekerhetjük (visszabontva a hálót szintén p betűs szavakkal), vagy levághatjuk és összegöngyölíthetjük, kis fonallabdát (póklabdát) gyúrhatunk belőle.

Pókok

Olvassuk fel a gyerekeknek Janicsák István *Pókok* című versét! Figyeljék meg, miféle pókok szerepelnek benne!

Felolvasás után gyűjtsük össze emlékezetből a megnevezett pókszereplőket:

póklakók, póklányok, pókanyók, pókfiúk, pókapók, kispókok, haspókok.

Mi az a haspók? Ki ismeri a szót? Aki nem ismeri, mi jut eszébe róla? – Hallgassuk meg a gyerekek válaszait, majd kérdezzünk tovább:

Kire mondjuk azt, hogy pókhasa van? – Aki vékony lábú, de pocakos, nagy hasú ember. A haspók is ilyen lesz, mert sokat eszik, és olyan nagy lesz a hasa, mint a pók teste. Mindez persze emberre igaz. A kispókok úgy lesznek haspókok, hogy jól megnőnek.

Olvassák el a gyerekek kis csoportban a verset, és alakítsanak póklakókórust: osszák szét a sorokat, és egymásnak adva a szót (mint a gombolyagot), alkossanak vershanghálót!

Ha felkészültek, a csoportok mutassák be egymásnak a hanghálóikat!

Pókhálókollázs

Eszközigény: Rajzlapok, fonalháló, ollók, ragasztók

Készítsenek a gyerekek kollázképeket kis pókcsoportokban! A lapra egy pókháló képe kerüljön, amin a póklakók mellett a zsákmányul esett legyek is szerepelhetnek.

A kép több rétegből épül:

- alap (A3-as vagy félíves rajzlap): háttérrajz, kivágott papírformákkal
- rátét: fonalháló maradék fonalakból
- feltét: a hálón megjelenő pókok kivágott papírformákkal.

A hálóképeket elhelyezhetjük a terem különböző részein, így pókhálós lesz a termünk.

PÖTTYÖS VILÁG

Kép- és versböngésző

Nézzük meg a 100. oldal képét: Miből van itt a legtöbb? (pöttyből)

Mi az (ki az), ami (aki) pöttyös? (párna, paplan, csésze, zseb, labda, kislány: arca, keze, lába)

Olvassuk fel Bartos Erika *Bárányhimlő* című versét, és figyeljék meg a gyerekek, mi minden pöttyös még a versben! – Próbáljuk meg kiszűrni előbb emlékezetből, majd egyéni olvasás után: ágy, álom, váll, padló, talp, orrhegy, könyv, mese.

Bárányhimlő

Mit jelent ez a sok pötty, ha megjelenik valakinek a testén?

Ki volt már bárányhimlős? Meséljen róla, mit tapasztalt: mivel járt a betegség, hogyan kezelték, hogyan gyógyult meg, stb.

Mit gondoltok, miért „bárány” ez a himlő? – Hallgassuk meg a gyerekek válaszait, majd pontosítsunk: azért „bárány” a „himlő”, mert ez a változata szelíd lefolyású, 1-2 hét alatt magától gyógyuló betegség. Az benne a legrosszabb, hogy a kiütések, amelyek megjelennek az egész testen, hólyagossá válnak, és erősen viszketnek. Mégsem szabad elvakarni a hólyagocskákat, mert akkor a sebhelyek megmaradnak, akár egy életen keresztül. A viszketést hintőporral enyhíthetjük. A bárányhimlő vírusos betegség, és aki egyszer átesett rajta, általában nem lesz többé bárányhimlős. Létezik védőoltása is.

Van egy veszélyes rokona, a fekete himlő, ami egykor a legveszélyesebb betegségek közé tartozott, rengeteg halálos áldozattal. Ezt a betegséget sikeres védőoltásokkal megfékezni (kb. 40-50 éve), és szinte teljesen el is tűnt. Ám a Covid-járvány megmutatta, hogy bármikor

előbukkanhat egy újabb vírus, ami veszélyt jelent az emberre. Ilyenkor be kell tartani a legszigorúbb egészségügyi szabályokat, és ha a tudósok kifejlesztik, védőoltás fékezheti meg a járványt.

Pöttyös versmese

A vers első hallásra is ritmikus-dallamos, ami az ütemhangsúly mellett az időmértékes versritmusnak köszönhető. Soronként egy ütem, sor eleji főhangsúllyal, és soronként visszatérő, szabályosan ismétlődő spondeus-daktilus váltakozás jellemzi:

<u>Pöttyös fejnek</u>	– – – –	tá-tá tá-tá
<u>Pöttyös az álma,</u>	– U U – –	tá-ti-ti tá-tá
<u>Pöttyös lábna</u>	– – – –	tá-tá tá-tá
<u>Pöttyös a párja.</u>	– – – –	tá-tá tá-tá

A fenti ritmusrendtől néhány sor mutat csak eltérést, jellemzően az alábbiak:

<u>Pöttyös a hegye,</u>	– U U U <u>U</u>	tá-ti-ti ti-tá
<u>Pöttyös a mese.</u>	– U U U <u>U</u>	tá-ti-ti ti-tá
<u>Lepotyog végre,</u>	U U – – <u>U</u>	ti-ti-tá tá-tá

A ringatózó, dallamos vers maga is gyógyír lehet a betegség ellen: féleleműző, türelemre bíró. Betegség idején, de betegségen innen és túl is használható természetes hatóanyagú gyógyszer. Érdeemes ráhangolódni, akár meg is tanulni.

Alkossanak a gyerekek kis csoportokat, és játsszák el a dallamos pöttyös mesét egy mozgás- és hangjátékkal! Versszakonként osszák be, ki olvas, a többiek a testük ringatózásával kísérik a dallamot!

Pöttyös meseképek

Nemcsak a bárányműlőre jellemzőek a pöttyök. Maga a vers is tele van pöttyös dolgokkal: akár a pöttyös bögre, pöttyös labda vagy pöttyös párna is lehet egy mese főszereplője. És még mennyi minden lehet pöttyös!

Alkossanak a gyerekek pöttyös mesét és meseképet rajzolással, festéssel, spontán szóbeli meséléssel!

Az alkotómunka lehet egyéni, páros vagy kis csoportos is, a gyerekek választása alapján.

Végül mutassák be egymásnak a gyerekek a képeiket, és a vállalkozók meséljenek is róluk!

NYÁRI MESE

Túl az Óperencián

Kérdezzük meg a gyerekektől: Mire gondoltok, ha meghalljátok ezt: „Túl az Óperencián”? – Hallgassuk meg a gyerekek válaszait, majd pontosítsunk: Hol van az az Óperencia, és mi van azon is túl? – A mesében, a mesebeli tengeren is túl.

Figyeljétek meg, mit jelent a „Túl az Óperencián” Sára számára? Olvassuk fel Miklya Luzsányi Mónika történetét, majd beszélgessünk:

Hol jártunk most, egy tündérmesében? – Nem, ez egy valódi történet, ahogyan Sára emlékezik a nyári napokra. Akkor mit keres ott a mesékből ismert Óperencia? Bizony, a nyári élmények év közben, főleg iskolaidőben sokszor olyan messzinek, távolinak és szépnek tűnnek, mint egy mese.

Mitől szépültek meg így Sára nyári élményei? Mi az, ami tetszett neki papáéknál? Mi az, ami inkább Lócinak tetszett?

Ti milyen nyári élményekre emlékeztek úgy, mint egy mesére? Ami távoli, de mesés. – Hallgassuk meg, ahogy a gyerekek mesélnek nyári élményeikről!

Majd kérjük meg őket, hogy rajzolják le a legmesésőbbet!

Kép- és szövegböngésző

Eszközигény: Számítógép, digitális tábla

Olvassák el a gyerekek magukban a történetet, és gyűjtsék ki belőle a növények nevét! Keressék meg a képüket a 100–101. oldalon. A paprikát, paradicsomot és még a pitypangot is könnyű felismerni. De melyik a paraj, melyik a paréj?

Mit kezdenénk a *Paraj vagy paréj* című tankockán látható növényekkel, ha egy kertben találkozánk velük? Próbáljuk meg csoportosítani őket a képük alapján! Majd ellenőrizzük az „i” betű fölött található név segítségével, jól végeztük-e dolgunkat a kertben!



Kattints ide!

A tankocka érdekessége, hogy az itt látható paréjfélék is fogyaszthatók; bővebben lásd a *10 vadon élő, ehető növény* című cikket:



Kattints ide!

Pitypangkoszorú és pipacsbaba

Eszközигény: Számítógép, kivetítő

Pitypangot szinte mindenütt találunk, ahol fű zöldell. Egy kisebb sétával eljuthatunk egy pitypangos területre, ahol leülhetünk a fűbe koszorút fonni.

Készítését lépésről lépésre, képekkel mutatja be az Édenkert.hu weboldala, érdemes kipróbálni: *Pitypangkoszorú készítése*.



Kattints ide!

Anapfenyillata.hu weboldal pipacsbaba készítését mutatja be hasonló részletességgel, sok szép fotóval. Ha pipaccsal teli mezőn járunk, érdemes megállni pár percre, és babázni egy kicsit.



Kattints ide!